

Dnevne vesti

Velikemu Mariboru nasprofi

VAZEN SESTANEK BANA DR. DINKA PUCA S PREDSTAVNIKI MESTNE IN OKOLIŠKIH OBČIN V MESTNI POSVETOVALNICI MARIBORSKEGA MAGISTRATA. RAZPRAVA O PRIKLJUČITVI OKOLIŠKIH OBČIN K MESTU. — VPRAŠANJE INKORPORACIJE JE DOZORELO.

Z življenjskim razvojem našega mesta se je pojavila tudi potreba po priključitvi okoliških občin k mestu. O tem problemu, ki je bil že lani v septembru v ospredju vseh komunalnih zadev, so temeljito razpravljale mimo mestne tudi vse v pošteve prihajajoče okoliške občine. Mestna občina mariborska je izdelala načelne predloge o priključitvi, ki pa so jim ugovarjale okoliške občine. Na poziv banske uprave so morale mestna občina in vse okoliške občine predložiti banski uprav predloge in ugovore o priključitvi. Pričakovati je bilo, da bo vprašanje priključitve rešeno že lani proti koncu leta, vendar se je rešitev zaradi olitev v zastope avtonomnih mestnih občin po zakonu o mestnih občinah zavlekla.

Danes dopoldne pa je prispel v Mari-

bor ban dravske banovine g. dr. Dinko Puc in se dopoldne ob pol 12. uri sestel z zastopniki mestne in okoliških občin, ki bi prišle v pošteve za priključitev. Sestanka so se udeležili župan g. dr. Lipold, oba okrajna glavarja dr. Senekovič in Makar, načelnik mestnega gradbenega urada inž. Baran, nadalje zastopniki okoliških občin, med njimi župan košaške občine in narodni poslanec g. Janžekovič, delovodja košaške občine g. Janko Peče, studenski župan g. Kaloh, pobrežki župan g. Volk in kamniški župan g. Lavrenčič. Na sestanku so temeljito proučili problem inkorporacije okoliških občin k mestu Mariboru in je bil med zastopniki mestne in okoliških občin dosežen sporazum, o katerem bo izdala komunike banska uprava.

Iz naših sodnih dvoran

Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal danes dopoldne 38-letni delavec Avguštin Fras iz Andreceva v Prekmurju, obtožen raznih tatvin, ki jih je izvršil letošnjo zimo. Obtoženec je, kakor mu očita obtožnica, star potepuh in mu ne diši pošteno delo. Bil je že večkrat kaznovan zaradi tatvine. Pri razpravi je priznal svoje grehe in ga je mali senat pod predsedstvom okrožnega sodnika g. Lenarta ob prisedstvu okrožnih sodnikov gg. dr. Kotnika in Kolška obsodil na 18 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo treh let.

Za njim je stopil pred sodnike starček, ki mu človek ne bi prisodil, da je zmožen kakšnega nasilnega dejanja. Bil je to 67-letni posestnik Jožef Kranjc z Velke, ki se je moral zagovarjati, ker je letos v februarju napadel izvršilnega organa svetlenarškega okrajnega sodišča, ko je prišel k njemu rubit. Zagovarjal se je s hudo razburjenostjo, vendar sodniki njegovega zagovornika niso mogli upoštevati in so ga obsodili na 4 mesece zapora, pogojno za dobo 5 let.

Tudi se je danes dopoldne odigralo pri mariborskem sodišču zadnje dejanje krvave preže v Laporju. Na zatožni klopi je sedel postaven kmečki fant, 21-letni Martin Bukovšek, ker je, ko se je Kovačičeva hčerka možila, na preži z nožem zabodel nekega Ladislava Dolničarja in mu nevarno ranil pljuča. Fant je pri razpravi dejanje priznal, pravi pa, da ga je najprej napadel Dolničar. Priče pa so povedale drugače, za to je sodišče zašilo Martina Bukovška na 18 mesecev strogega zapora.

Rokoborbe v Unionu

Peti večer! Najpreje se preizkusita poljski orjak in specialist na dvojne nelsonske prijeme Šerbinski in Slovak Krupa. Borba ni nudila one zanimivosti, ki bi jo lahko, ker je bila premoč velikega Poljaka nad majhnim Slovacom prečitila. V osmi minuti je Poljak dobil Slovaka v dvojni nelson in ga v svojih ročnih kleščah tako zdelal, da ga je po osmih minutah z lakotnim obratom potisnil na lopatice. Slovak je, ves izmučen, obležal na odru in je s pomočjo sodnika Koniča in rokoborca Emila Bognerja zapustil borišče. Z lepim inventarjem učinkovitih parad in prijemnih trikov razpolagata madjarski prvak Emil Bogner in Anglež Morton. Slednji spominja v slehernem svojem gibu, ponašanju in reakcijah na zamorskega borca Toma Sawyerja, ki se je pred dvema oz. štirimi leti boril tudi v Mariboru. V treh kolih brez odločitve je Bogner pokazal celo vrsto izvršnih tehničnih trikov in domisli, Anglež pa bliskovito nagle reakcijske možnosti. V razpletih borbe je bilo precej zanimivih momentov, pa tudi pristno rokoborskega humora in komike. V kriku in viku, ki ga povzroča ruski »medved«

Kirilov, zaletih ob tribunski sedeže in podobnem je potekla tretja borba med Kirilovim in Totuškom. Že prvi hip je bila vidna premoč Kirilova, ki je svojega soboritelja potlačil na pleča v 18. minuti.

Popis zgradb, stanovanj in poslovnih prostorov. Da bo mestno poglavarstvo moglo zadostiti dolžnostim, ki jih razni zakoniti predpisi nalagajo mestni občini, sem odredil popis vseh zgradb, stanovanj in poslovnih prostorov v mestu Mariboru. Popis bodo izvršili posebni popisovalci. Prosim prebivalstvo, da popisovalce pri delu podpira in jim pomaga. — Predsednik: dr. Lipold, s. r.

Konec stavke v tovarni Schonsky in drug. Poročali so včeraj, da je v torek zvečer izbruhnila stavka v tekstilni tovarni Schonsky in drug in da je stavkalo okrog 90 odstotkov vsega delavstva, ker je tovarnar delavstvu znižal plače, večje število pa jih odpustil. Včeraj popoldne so se pričela pogajanja med zastopniki delavstva in tovarnarji, ki so imela uspeh. Tovarnar Schonsky bo zvišal plačo za 8% delavstvu v predilnici in tkalnici, sprejel bo na delo vse delavce, ki so bili odpušteni 8. in 11. tm. obenem pa je delavstvo dobilo tudi zagotovilo glede kolektivne pogodbe, katere osnutek bo delavstvo predložilo v teku 2 mesecev. S tem je bila stavka v tej tovarni končana in vse delavstvo se je že sinoči zopet podalo na delo.

Lepo uspela gasilska prireditvev ob vznožju Pohorja. Gasilska četa v Razvanju je priredila preteklo nedeljo poplavo uspelo prireditvev na vrtu pred gradom »Hausampaher«. Prireditve se je udeležilo veliko število prijateljev razvanjskih gasilcev, prišli so v častnem številu tudi tamkajšnji Sokoli, nastopili pa so pri prireditvi tudi mali harmonikarji mariborskega Pomladka Rdečega križa pod vodstvom g. Šušteršiča. Vse navzoče je toplo pozdravil predsednik razvanjske gasilske čete g. Visočnik, ki je v svojem nagovoru obenem poudarjal važen pomen jugoslovanskega gasilstva.

Nov pravilnik poboljševalnice. Pravo-sodni minister je podpisal nov pravilnik za poboljševalnice mladoletnih. Po pravilniku se bo osnoval fond za poboljševanje mlajših mladoletnikov in bo zavodu priključen tudi poseben oddelek za njih vzgojo.

Brezposelnost v Mariboru. Pri mariborski borzi dela je bilo koncem maja vpisanih 1099 brezposelnih moških in 284 žensk. Na podporah je mariborska borza izplačala v maju 26.336 Din. Brezposelnost pa se kljub povečani gradbeni delavnosti in poljskim delom ni mnogo zmanjšala.

Naš obrtniški stan v luči statistike. Beograjska obrtna zbornica je izdelala statistiko o obrtnikih v naši državi, iz katere posnemamo, da je znašalo skupno število mojstrov 142.304. Na področju beograjske obrtniške zbornice jih je 32.659, zagrebške 24.334, skopske 11.228,

osiješke 11.083, sarajevske 8.087, splitske 5.000, banjaluške 4.700, ljubljanske 24.474, dubrovniške 1.630, novosadske 17.207 in podgoriške 1.902. Nadalje navaja beograjska obrtna zbornica v svojem poročilu, da je med legalnimi obrtniki tudi ogromna množina šušmarjev.

Dijaški kuhinji v Mariboru je darovala družina Rud. Rakuša namesto venca na krsto gospe Helene Zemljičeve 100 Din. Odbor izreka najtoplejšo zahvalo.

Dar. V spomin pok. ge. Helene Zemljičeve, žene sodnega nadsvetnika, je izročil g. Albin Novak, trgovec, 100 Din za mestno pomožno akcijo. Iskrena hvala!

Martinščica. Prijavitelj se morajo vsi dijaki, ki hočejo iti v Martinščico na letovišče do 15. t. m. v Zdravstvenem domu v Koroščevi ulici. Prvi mesec (julij) gre do dijaki in v drugem mesecu dijakinje in ljudskoškolska deca obojega spola (dečki največ do 16. leta). S seboj mora imeti vsak dve rjuhi, koco in blazino. Par dobrih čevljev z aslavo vreme, sandale (po možnosti), telovadne hlače (črne), majce, nekaj srajc, spodnje perilo, boljše obleko in slabo za vsak dan. Razen tega vse potrebščine za umivanje zob. Naj ne pozabijo kreme ali vazeline za namazanje proti solnčnim opeklinam! Jestvin naj vzamejo s seboj samo toliko, kolikor je treba za pot. Spodaj je hrana tako dobra, da nihče ne rabi priboljškov in starše prosimo, da deci ne pošiljajo doli ničesar. Toraj do 15. tm. se morajo vsi javiti! Prvi oddelek se odpelje 30. junija ob 18. uri in se vrne 31. julija ob 11.15 zopet v Maribor. Druga skupina pa se odpelje 31. julija ob 18. uri in se vrne 31. avgusta ob 11.15 uri.

Enodnevní tečaj za zeleno precepljanje šmarnice in za poletna dela v vinogradu bo v ponedeljek, dne 17. junija t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk bo teoretičen in bo trajal od 8.—12. in od 14.—18. ure.

Angleški krožek priredi v nedeljo 16. t. m. izlet v Št. Ilj z avtobusom. Zbirališče na Grajskem trgu ob tričetrt na 13. Povratek z večernim vlakom. Prijatelji Angleškega krožka vladno vabljene.

Pevski zbor Glasbene Maticice ima jutri 14. tm. skupno pevsko vajo. Vsi polno številno in točno! Dirigent.

Živkov septet ponese pesem na madžarsko mejo. Znani mariborski Živkov septet bo nastopil v soboto 15. t. m. v Dolnji Lendavi. Za njegov nastop je tamkaj veliko zanimanja.

Prva taktilna godba. Maribor ima ustanovni občni zbor v Gambirnovi dvorani v nedeljo, dne 16. junija ob 9. uri.

Na sporedu veselice »Nanos« pri Renčlju 16. t. m. v nedeljo je tudi petje zbora »Jadrana« pod vodstvom g. prof. Vrabca. Prijatelji primorske mladine in njenega dela, udeležite se te velike veselice polnoštevilno ter podprite to agilno mladino s svojo udeležbo.

Senzacija! Madame Elizabet. Svetovni telepatijski medij. Čita misli in bodočnost. Samo v petek, soboto in nedeljo v »Veliki kavarni«.

Morske ribe na razne načine pripravljene, ribja marinada, različni, čevabčiči. Ležak pivo, zdravilna vina z otoka Visa: »Novi svet« Jurčičeva ul. 7.

Mednarodne rokoborbe v Unionu: ob 20.30, 13. junija se borijo sledeči pari: Šerbinski (Poljak):Kirilov (Rus), odločilna borba Bognar (Madžar):Krupa (Slovak), odločilna borba Morton (Anglež): dr. Audersch (Nemec).

Nočna lekarniška služba. Jutri v petek bosta imeli nočno lekarniško službo mestna Minařikova lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu in Königova lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Aleksandrovi cesti.

Radio Ljubljana. Spored za petek 14. t. m. Ob 11: šolska ura; 12: plošče; 12.45: poročila, vreme; 13: čas, obvestila; 13.15: kvartet; 14: vreme, spored, borza; 18: plošče; 18.20: radio-prenos; 18.40: čas, vreme, poročila; 19: predavanje; 19.30: nacionalna ura; 20: odlomki iz oper; 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22: plošče in radio-orkester.

V prostovoljno smrt. Pretekli torek je ošla od doma 37-letna artistinja Marija Czvaltičeva, stanujoča v Zagači in zapustila pismo, v katerem sporoča svojem, naj teden dni potem ko jo bodo našli in pokopali, odpro njene kovčege in naj si razdele, kar je zapustila. Njenj sorodniki so prepričani, da je šla prostovoljno v

KINO

GRAJSKI KINO

Samo dva dni! Četrtek in petek

„Kralj džungle“

(Tarzanov rival)

V soboto velesenzacionalen film „Bestija“ Edgar Wallace-velefilm za zdrave živce.

Kino Union. Biser filmske lepote »Pesmi mojega hrepenenja«. Marta Eggert, Hans Jeray, Hans Moser, Luiza Ulrich.

smrt, ker je bila zadnje čase silno potrta in je tudi pripovedovala, da si bo vzela življenje.

Nezgodna mladega Sokola. Na letnem telovadišču v Aškerčevi ulici je padel 12-letni Janko Eferl, tako nesrečno, da si je zlomil desno roko. Iskati je moral zdravniške pomoči v bolnišnici.

Nezgodna kronika. V mariborski bolnišnici so pripeljali 37-letnega delavca Viktorja Čankija, ki je padel z voza in se hudo poškodoval na glavi, ter 40letno v Mlinski ulici stanujočo gostilničarko Ottilijo Horvatovo, ki je tako nesrečno padla s kolesa, da si je zlomila desno nogo nad kolonom.

Ogenj. V Podovi je ogenj uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje posestnika Martina Grajfonerja. Škoda znaša okrog 15.000 Din in je krita z zavarovalnino. Orožniki so uvedli preiskavo in poizvedujejo za požigalce.

Val poletne vročine. V vseh krajih naše države se je pojavil zadnje dni občuten val vročine. V Beogradu, Zagrebu in nekaterih drugih mestih je vladala prava tropska vročina. Tudi pri nas je že živo srebro zlezlo na 30 stopinj nad ničlo. Vremenski preroki pa nam obetajo še nadaljnje tople dni.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 25.8 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 14.6 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 19 stopinjah 745, reduciran na ničlo pa 742; relativna vlaga 76; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved napoveduje stanovitno vreme.

Sv. Marjeta ob Pesnici

Kmetško mladinsko gibanje ob naši severni meji. Tudi ob naši severni meji se pojavlja zanimanje za gibanje in razvoj pokreta naše kmetške mladine, katere naj se z vse večjo ljubeznijo naravnost zagriženo naveže na svojo kmetško grudo, ter z mladinskim članom dvigne kmetško zavest in ponos na svoj kmetijski stan. Vaška kultura, doslej vse preveč kopija mestne kulture, naj se osamosvoji, originalizira ter pritegne vso našo kmetško mladino, da bo vzljubila vas, da bo svoje sile žrtvovala podvigu svoje srčne in duhovne izobrazbe ter dala vasi oni poudarek, ki ji gre po besedah blagopok. kralja Aleksandra I. »Vas je vas in brez nje ni ničesar!« Ta program zasledujejo društva kmetijskih fantov in deklet. Eno prvih ustanovljenih takih društev je v severnem mariborskem srezu prav šmarješko, ki v lepi vzajemnosti sodeluje s tamošnjim Sokolsko četo, pa tudi z ostalimi društvi v kraju. To šmarješko društvo kmetijskih fantov in deklet je letos že priredilo dva poučna kmetijska tečaja, razstavo dekliških šiviljskih izdelkov, pustno veselico in ima skupno s Sokolom tudi redna mesečna poučna in patriotska predavanja, ki jih po večini vodi tamkajšnje učitelstvo.

Tekma koscev. Društvo Kmetijskih fantov in deklet pri Sv. Marijeti priredi v nedeljo 16. t. m. tekmo koscev pri gostilničarju Radu Krambergerju. Pred tekmo nastopi deca z deklamacijami, fantje s petjem kmetijske himne »Zeleni prapor« in nato z veseligr »Nebesa na zemlji«. Po tem vsem bo tekmovalna košnja, ki bo tembolj zanimiva, ker nastopijo tudi mali kosci in male grablice! Iz Maribora — glavnega kolodvora — vozi avtobus ob pol 2. uri in se vrača ob pol 8. uri zvečer. Domačini in sosede, pridite pogledat našo narodno in kmetško zavedno obmejno mladino! Mariborčani, ki pozdravljate ta kmetško-mladinski pokret, boste pristrčno dobrodošli med mladimi čuvarji naše jugoslovanske kmetijske grude, ki jim je geslo: **V slogi in delu vstajamo!**

Kako se zaščititi zgodovinski Maribor

SKLEPI ANKETE GRADBENIKOV IN ZGODOVINARJEV V MESTNI POSVETOVALNICI — DVE STRUJI — ZA KOMPROMISNO FORMULO.

Včeraj v sredo zvečer je bila v mestni posvetovalnici anketa, na kateri se je razpravljalo o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških spomenikov v Mariboru. O zadevnem pravilniku, ki ga je predložilo tukajšnje Muzejsko društvo, je svoječasno že »Jutro« izčrpno poročalo in se je o tem pravilniku na včerajšnji anketi temeljito in stvarno razpravljalo. Anketo je otvoril s pojasnilnimi uvodnimi izjavami mestni predsednik dr. Fr. Lipold, nakar sta poročila načelnik mestnega gradbenega oddelka inž. Baran in arhivar prof. Baš. V svojih daljših izjavah je prof. Baš utemeljeval potrebo zaščite zgodovinskih spomenikov in to predvsem iz treh razlogov. Predvsem so tukaj odločilni zgodovinsko estetski razlogi. Potem se priključuje k temu dejstvu, da je treba paziti, da se ne razbija strnjena gradbena kompaktnost mestnega centra. Končno naj se upošteva načelo, da se naj gradbena politika mesta usmerja v smislu prilagoditve tradicijam in značaju mesta ter pokrajine in neke temeljene domačnosti.

Sledila je generalna in podrobna razprava k predloženemu pravilniku, ki se je sprejel z nekaterimi dodatnimi in odnoseno spremenjenimi klavzulami v svojem splošnem delu v celoti. Pri obravnavanju detajlnih objektov, ki naj pridejo pri zaščiti v poštev, pa se je uvidela potreba, da je treba še najti formulacijo, ki naj pojasni v pravilniku predvidevani pojem ohranitve stavbene zunanosti. Radi tega se je sprejel sklep, da se obravnava o zaščiti zgodovinskih stavb v Mariboru nadaljuje v ponedeljek dne 17. tm. medtem pa naj se v duhu rezultatov razprave najde zadevna kompromisna formulacija.

V smislu sprejetega dela tega pravilnika, ki je sestavljen na osnovi § 24 in § 25 gradbenega zakona, so prazgodovinski spomeniki zaščiteni s tem, da mora na vsem področju mestne občine mariborske lastnik zemljišča vsako prazgodovinsko najdbo, ki jo odkrije posredno ali neposredno, prijaviti Banovinskemu arhivu v Mariboru. To velja tudi za gradbene vodje, polirje, predelavce in delavce. Zaščiti se ozemlje hallstatskega pokopališča na Korosčevi ulici in Lebarij ter njunih okolici, ki se določajo z linijo: južni obronki Kalvarije in Bezovia, Rošpoška vodnjak, prednik Smetanove in Strossmajerjeve ulice. Na zaščitnem ozemlju se obenem z razglasom vršeče se komisije ima obenem izvršiti prijava Banovinskemu arhivu v Mariboru, ali ima na za-

devne stavbišču kak poseben znanstveni interes. Banov. arhiv ima izvršiti prijavo v teku 10 dni po izvršenem obvestilu. Ves zadevni postopek pa se ima zaključiti najkasneje mesec dni po izvršenem obvestilu. Kot kraji zgodovinskega in umetniškega značaja se proglašajo in zaščiti načelno vse ozemlje starega Maribora, v kolikor je bilo do XVIII. stol. v mestnem obzidju, in ki se določa s sledečimi mejami: Gregorčičeva ulica, Trg Svobode, Kopališka ulica, Drava, Pristaniška in Strossmajerjeva ulica do Gregorčičeve ulice. V tem mestnem delu se ima Maribor vzdrževati in dopolnjevati v svojem zgodovinskem umetniškem značaju in se mora v splošnem ohraniti značaj tega mestnega dela. Naprava novih ali preurejanje obstoječih fasad in izloženih portalov se mora harmonično prilagoditi značaju tega dela Maribora. Deli ulic ali trgov, v katerih ne prevladujejo zgodovinske ali umetniške zgradbe, se po potrebi lahko prilagodijo zgo-

dovinski oziroma umetniški okolici. To pa ne velja za Korosko cesto — vzhodno Veitrijske ulice izvzemši vogal ob Tatzenbachovi ulici in Ob jarku.

Svoje stališče, mišljenje in predloge so v teku skoro triurnega obravnavanja, ki je pokazalo, da se razhajata v stališčih dve struji, t. j. struja gradbenikov na eni ter zgodovinarjev na drugi strani, izražali med drugim mestni predsednik dr. Fr. Lipold, podžupan R. Golouh, inženjerji Baran, Šlajmer, Jelenc, Vanek, Černigoj, Dev, Vičič, nadalje mestni svetniki Drago Roglič, Viktor Grčar, nadalje dr. Sekula kot predsednik mestnega gradbenega odbora, in arhivar prof. Baš, ki je utemeljeval posamezne točke predloženega pravilnika o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških spomenikov v Mariboru. Na anketi so bili navzoči predstavniki občinskega odbora, gradbenega odbora, Umetniškega kluba, Zgodovinskega društva, Muzejskega društva, »Brazde« in drugih kulturnih ter znanstvenih korporacij in društev. Na ponedeljkovi anketi se bo obravnaval pravilnik v svojih detajlnih določbah.

Razveseljiva znamenja

OBISK AVSTRIJSKIH TURISTOV V JUGOSLAVIJI.

Iz našega primorja, pa tudi iz drugih delov države, ki so ali turistično ali letovišarsko ali zdraviliško privlačni, prihajajo razveseljiva poročila o zopetnem porastu tujkega prometa tekom letošnjega leta. To vkljub temu, da niti april niti maj nista bila s svojim kisavim vremenom prav nič prikladna za turistične podvige — in vkljub temu, da so neki »merodajni« v sosedni Avstriji prav zadnje čase smatrali za potrebno napraviti korake, ki naj bi otežkočili prihajanje Avstrijcev v naše kraje. Značilno je, da smo prav tekom zadnjih tednov, zlasti ob priliki binkoštnih praznikov, imeli priliko na našem Pohorju, na Mariborskem otoku in v raznih drugih krajih našega obmejnega ozemlja videti kot turiste stotine in stotine Avstrijcev, ki se jim prav nič ni videlo, da bi bili prišli s kakšnimi zahrbtnimi političnimi cilji, ampak so prišli k nam res samo kot turisti, zaradi oddiha, zaradi nizkih cen, zaradi cenene zabave in predvsem zaradi lepote naših krajev. Saj je v tem pogledu tudi zelo značilen članek, ki ga je v graški »Tagespost« od 9. t. m. napisala o svojem izletu iz Gradca na Mariborski otok in v zeleno Kamnico nekaj Olga Stoinschegg (njeni pradedje so gotovo bili pošteni slovenski Stojinški!) in

v katerem v bartschevskih superlativih opisuje krasoto naših krajev.

Kdo so v Avstriji oni »merodajni«, ki s svojimi, naši državi sovražnimi odredbami skušajo rušiti most prijateljskega sosedstva med Jugoslavijo in Avstrijo, in to v času, ko evropski državniki skušajo v Podonavju skovati sporazum in prijateljsko sodelovanje? Avstrijski komisar za turizem, dr. Straffella, človek, ki je moral pred nekaj leti biti odpuščen iz državne službe, ker se mu je pred sodiščem dokazalo, da se poslužuje klevet, ki pa je po svojih zvezah kmalu bil »rehabilitiran«, je strupen sovražnik vsega jugoslovanskega (dasi je doma iz Ptuj; op. ur.). Nedavno je v nekem avstrijskem kopališču imel govor, v katerem je kot službena osebnost iztresel svojo jezo na one avstrijske turiste, ki namesto v druge dežele, hodijo v Jugoslavijo. Pozival je k sabotaži odhajanja avstrijskih turistov v Jugoslavijo. Dal je navodila, po katerih avstrijski cariniki šikanirajo avstrijske turiste na potu v Jugoslavijo. Prepovedal je avstrijskemu uradu v Celovcu propagando turizma v Jugoslavijo. Itd. Vse te svoje skrajno sovražne ukrepe proti Jugoslaviji skriva dr. Straffella pod plašč pasivnosti avstrijskega turizma napram na-

šemu, češ, da leto za letom manj Jugoslovancev prihaja v Avstrijo. In avstrijske oblasti, z vlado g. dr. Schuschnigga na čelu, ki ve v svojih govori mnogo govoriti o »sodelovanju in miru«, mirno gledajo herostratsko početje renegatskega fanatika, ki mu je Jugoslavija trn v peti. Mirno dopuščajo, da se na ta način vzbujajo napetosti in seje mrznja v odnošajih med dvema sosednima državama, ki sta v mnogih gospodarskih vprašanjih navezani druga na drugo.

Ali po vsem, kar smo uvodoma povedali, imamo utis, da narod sam misli in — dela drugače. Dotok avstrijskih turistov, ki vkljub vsem šikanam prihajajo v naše kraje, je dokaz, da narod sam presoja prilike veliko treznejše nego našopirjeni odpadniki, ki hočejo danes v Avstriji igrati na velike gosli. V-S-

Sport

Službene objave OOLNP Maribor. V nedeljo 16. tm. bodo naslednje tekme: Ob 9. na igrišču ISSK Maribora pokalna tekma ISSK Maribor jun.:SK Rapid jun. Službujoči odbornik g. Senica; ob 16. na igrišču SK Železničarja pokalna tekma SK Železničar jun.:SK Svoboda jun.; ob 17.30 prvenstvena tekma SK Celje:SK Železničar. Službujoči odbornik g. Senica. Na prihodno sejo OOLNP, dne 17. tm. se poziva g. Presburher. Tajništvo.

Troboj atletov Jugoslavija - Italija - Avstrija bo 1. septembra v Vidmu.

Zvezna kolesarska dirka v Celju. Klub slovenskih kolesarjev v Celju bo priredil v nedeljo 16. t. m. veliko propagandno zvezno dirko v Celje. Mariborski kolesarji bodo startali v nedeljo 16. t. m. ob 6. uri pri mestnem vodovodu na Tržaški cesti, cilj pa bo v Celju na Ljubljanski cesti.

Medkлубsko cestno motociklistično dirko z letičnim startom bo priredil MK »Polhorje« v nedeljo 16. t. m. na banovinski cesti Studenci - Limbuš. Proga bo dolga 2 in pol km. Start bo ob 14.30 pri km 2.500.

Kolesarstvo na deželi. Ob priliki kmetijske slavlja je Društvo kmetijskih fantov in deklet v Ločah pri Poličanah priredilo tudi kolesarsko dirko na progi Loče—Ziče in nazaj, katere se je udeležilo 11 kolesarjev. Rezultati so bili sledeči: I. mesto Cajnko Vinčo, SKK Mislinja, Slovenjgradec; II. mesto Bertonec Franjo, SK Sloven. Konjice; III. mesto Mlčoh Jožef, SKK Mislinja, Slovenjgradec. — Dirka je izpadla v najlepši redu ter so bili rezultati zelo lepi, saj so prvi trije dosegli povprečno brzino 43 km na uro.

J. Sernec, sodnik okrož. sodišča:

Sodniki in narod

(Predavanje pri društvu »Staribor« dne 6. t. m.)

Glede sodnega osebja ima kazenski postopnik v svojem § 28 in sl. ter »gradjanski parnični postopnik« v svojih paragrafih 15 in sl. določila, po katerih se sodniki in tudi drugo sodno osebje — če so sami oškodovani oziroma stranka ali ž njo v gotovi vrsti v sorodstvu ali svaštvu in še v drugih primerih od razsojanja absolutno izključeni. Vrhu tega pa so tam tudi določila, po katerih lahko stranke na podlagi primernih dokazov, iz drugih razlogov prizadetosti predlagajo odklonitev v poštev prihajajočih sodnih organov. — Odklonitev se pa mora predlagati takoj, ko se izve za dotični razlog; pozneje, morda iz kakih spekulativnih razlogov to ni več mogoče.

Pa tudi sicer ima stranka proti nedostatkem postopka ob neklih pogojih pravico do formalnega »očitanja« v smislu §§ 260 in sl. grpp.; v civilnem in v kazenskem postopku pa v splošnem tudi še pravico do nadzorstvene pritožbe.

V meritornem oziru pa pristojna strankam cela vrsta pravnih sredstev, kakor prizivji, rekurzi, revizije, razne vrste pritožb itd., itd.

Je torej že po zakonitih predpisih temeljito poskrbljeno, da se pravne zaščite poslužujoče se občinstvo uspešno brani proti krivičnim sodnim ukrepom

katerekoli vrste. Priporočati je torej, da se v takem primeru z danim pravnim sredstvom obrača proti dotičnemu koraku sodnega organa, ki naj za svoje delo sam odgovarja. Tako odpade potreba po podobnih — coram publico — izrešenih »ukorov«, ki kvarijo ono zdravje in dobro razmerje med narodom in organi državne uprave, katero si gotovo vsi pravi patriotje iz srca želimo. — Odvzeta bo s tem tudi podlaga slabim predsodkom zoper ves stan, ki si prav tako iskreno želi, da vlada med njim in narodom, iz katerega vendar izhaja tudi on — oзраčje najboljšega zaupanja.

Ne bi namreč smeli biti le suhi paragrafi tisto, kar drži državo v redu, ko se vendar še tudi ni posrečilo sestaviti iz samih kemičnih preparatov življenja zmožnega organizma, h kateremu je vendar prištevati narod in njegove sodnike. Za življenja zmožno tvorbo se zahteva poleg materije tudi ustreznega duha, katerega pa zopet ne smemo istovetiti zgolj z razumom, temveč potrebujemo na ljubezni do stvari in osebnem zaupanju temelječe solidarnosti.

Nočem pa s tem reči, da sodniki zares večkrat niso brez krivde, da še vlada zoper nje gotovo nezaupanje. Ali upošteva se naj tudi že s samega človeškega stališča težavni položaj sodnikov, ki morajo vrhu tega tudi poleg obilice dela v poklicu zelo pogosto tudi soditi o zelo zamotanih stvareh. Živimo sodniki v loveškem okolju in se že zaradi tega ne moremo povsem od njega

ločiti. Zaradi tega se naj že v samem nedolžnem občevarju sodnega organa s člani njemu po poklicu sorodnega odvetniškega stanu ali event. celo tudi v slučajnem družabnem občevarju z nasprotno stranko samo — takoj že ne vidi resnih pogojev za osumljenje pristranosti. Ni namreč že nujna posledica stvarnega nasprotstva — osebno nasprotstvo — vsaj ne med inteligentnimi ljudmi.

Predmet naših razsodb so sicer večkrat abstraktni pojmi, ali sodne rešitve se vendar končno le izdajajo z ozirom na konkretne življenjske odnose, katere pa tudi sodniki najbolje spoznavajo le iz neposrednih stikov z življenjem, ki naj jim širijo obzorje.

Sodniki morajo torej tudi vestno študirati življenje, zaradi česar morajo pač tudi oni imeti neko svobodo gibanja. Saj morajo sodni ukrepi vendarle služiti pravični ali tudi solidni, to je v življenju samem osnovani in življenja zmožni ureditvi njim v rešitev izročeni zadev, če naj koristijo narodu in državi.

Kljub stremeljuju po omenjenem cilju, pa se ta vedno ne da povsem doseči, ker se pojavljajo primeri, ki so dokazno stvarno in pravno zelo komplicirane narave. Če bi vsaj tudi priče in stranke v skladu z zadevnimi zakonitimi navodili in oziraje se na predmet zaslišanja, razviden iz sodnega vabila, že vnaprej nekoliko poskrbele, da prihajajo pred sodišče duševno zbrane in opremljene s potrebnimi podatki (listinami itd.)! Sicer povzročajo še one s svojo površnostjo ze-

lo duhamorna izpraševanja, ki pogosto jemljejo najmirnejšemu značaju potrebno potrpežljivost.

Glede dokazov je sodišče pogosto izključno navezano na uspehe zaslišanja določeni priči ali strank. Vkljub najvestnejšemu izpraševanju se pa v nekaterih primerih ne more dobiti docela jasne slike o položaju, ko se večkrat namenoma ne odgovarja jasno ali ne pove resnica in se pač tudi omenjenim osebam ne — vidi v dušo. — Pa tudi stvarno so nekatere zadeve tako zamotanega značaja, da kljub lokalnim ogledom in temeljitemu zaslišanju izvedencev ali mnenjem visoke šole (v kazenskih zadevah), ni docela razgrnjeno jedro stvari, ko si v kakih zadevah niti strokovnjaki specialisti niso na jasnem. Večkrat pa tudi opusti pravdna stranka sama iznesti potrebne stvarne in dokazne trditve, ali staviti predloge tako, da tudi po njeni krivdi iz samih formalnih razlogov — ne more biti zbran zadosti primeren material za pravilno presojo.

Pri rešitvi pravnih vprašanj pa je večkrat — če zakon ni zadosti jase — potrebno, da se zateče k tolmačenju podobnih zakonitih predpisov v smislu § 7 odz. ali da se išče pomoči pri že ustaljeni judikaturi ali literaturi. — Naravno je torej, da se tako v dokaznih, kakor tudi pravnih stvarih večkrat porajajo med posameznimi sodniki različna mnenja glede pravilnega načina rešitve.

(Se bo nadaljevalo.)

Alphonse Daudet:

GREH ŽENE

ROMAN

98

»Ti praviš, da je padel pri Eremitagei. Pa ga vendar niso našli tam.«

»Najprej sva ga položila v eno tistih jam, ki jih je vse polno v onem delu gozda, katero sva nato pokrila z vejami in suhim listjem. Ko sva se vsa trda od groze vrnila domov, sva pričela preudarnejše razmišljati in padlo nama je na pamet, da ga potegnemo iz jame in položiva na livado nasprotj parka Féniganovih. Mala je držala svetilko, jaz sem pa nosil mrliča v naročju kakor otroka, ker, kakor veste, sem zelo močan. To se je zgodilo vse tako, kakor vama pripovedujem.«

Sodnik ga je lokavo vprašal: »Čemu je bil tisti odprt solnčnik nad glavo?«

»Spomnil sem se neke ženske, ki so jo našli mrtvo pod solnčnikom v gozdu Fontainebleauja in je tako ostala osem dni na tistem mestu, ne da bi se ji bil kdo približal.«

»A čemu prav blizu Féniganovega parka?«

Sautecoeur je zajecjal in sklonil vrat: »Bila je to hudobna misel, gospod Delcrous... misel podleža, za katero se

kaznujem sam s tem, da vama sedaj pripovedujem resnico. Po vsem tistem, kar se je dogodilo med princem in gospo Féniganovo, je bilo zelo verjetno, da bodo osumili njenega moža. Moram pa omeniti, da ta misel ne bi bila nikoli padla na pamet ne meni ne moji sinahi, da ni bilo nekega pisma, ki ga je princ imel pri sebi...«

»Naposled smo tudi tu!« je kriknil vojvoda naglo in divje... »Priznaj torej, da si mu pretaknil žepa, samoj da najdeš papirje, do katerih je hotel priti mož... Priznaj to in pustili te bomo na miru...«

Logar ni ničesar odgovoril, ampak je potegnil iz žepa neko pismo in beležnico: »Princ Olomouški«, je dejal s preudar kom, »je imel pri sebi mimo onih predmetov, ki so vam bili izročeni, še to listnico s tem neodprtim pismom, ki ga je bil pričel pisati nekemu svojemu prijatelju. Hotel je še izvedeti, kako mu bo potekla tista noč, in pismo šele potem odposlati... Res je, ne bil bi ga smel brati... toda moja glava je bila kakor izgubljena in sinaha mi je nenehoma ponavljala: »Mor-

da je v njem kaj takega, kar bi naju moglo izdati.« To pismo je dokaz, da je resnica vse, kar sem vama sedaj pripovedoval. Ko ga prečitata, boste videli, da nisem lagal in si je nesrečni mladenič sam skopal jama, v katero je padel.«

Položil je na mizico poleg naslanjača zadnje prinčevno pismo Vallongeu in malo beležnico s platnicami iz želvovine.

»In tisto anonimno opozorilo, ki ste ga prejeli... kje je tisto?« je vprašal Delcrous, med tem ko je vojvoda čital.

»Tu je... Ako želi gospod preiskovalni sodnik tudi to prebrati...«

»Poglejmo... Rokopis je ženski: ne preveč izobrazene ženske... Ah, do vraga!...« Obstal je in dejal logarju tiho, ko da se boji, da ga ne bi vojvoda slišal: »Mislili ste torej, da streljate na Alexandra?«

»Da.« je potrdil logar z glavo. General, ki je jezno vihal brke, je dvignil pogled z Vallongeu namenjenega pisma: Tu je vendar še nekaj, česar si ne morem raztolmačiti... zakaj nam pripoveduješ to šele sedaj?... Zakaj nisi tega storil že prej?«

»Ah, ženske, gospod vojvoda!... Vdal sem se prošnjam svoje sinaha, ki se boji moža kakor ognja in mu je hotela vse prikriti. Zato je nesrečni mladenič živel vse te dni med nami, ne da bi bil sploh

kaj slutil, hodil je redno v svojo trgovino in se pogovarjal z drugimi o tem dogodku... jaz pa, saj si lahko predstavljate, sem se v tem kratkem času ves postaral. Misel, da trpi nedolžni v ječi in ga bodo morda obsodili... Naposled pa me je, ko smo bili vsi trije pri kosilu in je moj sin videl, da se jedi niti doteknil nisem, ampak odrinil od sebe krožnik, kakor zadnje dni često, zaskrbljeno vprašal: »Nu, oče, kaj ti je?« Tedaj se nisem mogel več vzdržati, preveč me je dušilo, in povedal sem mu vse... Ah, ubogi moj otrok, mislil sem, da se bo mrtev zrušil pod udarce, ki sem mu ga zadal. Njegova žena je padla pred njim na kolena, a ni je niti pogledal; pozabil je na svojo lastno nesrečo: »Ne, ne... mislimo najprej na očeta. Grešil je in mora tudi popraviti.« Ah, so trenutki v rodbinah, veste... Jokaje smo si padli drug drugemu v objem. Prisegel sem mu, da vas danes obiščem... in glejte, prišel sem.«

»To se zdi vse resnica,« je zamrmral Delcrous.

»In ujema se s tem, kar sem pravkar prebral,« je dejal general, ko da mu je žal. Gre le še za tisti zadevek s šibrani, katerega zdravniki na izkaženem obrazu niso več mogli najti... dasi je truplo ležalo v gozdu komaj dva dni.«

(Se bo nadaljevalo)

Poboljševalnice za zakonce

PRI NAS JIH SE NIMAMO, POZNA PA JIH AMERIKA. OBNESLE BI SE PRAV GOTOVO TUDI PRI NAS.

Čeprav je Amerika nov svet in nima tiste zgodovine ko kulturna Evropa, vendar je življenje tam res lahko. Za vse je poskrbljeno v najpopolnejši obliki in če ti manjka česar koli, je tamkaj urejeno vse, da si od rojstva do smrti zadovoljen. Američani so zelo iznajdljivi in kar je dandanes največje važnosti, zelo so praktični.

Pred kratkim so v Newyorku odprli zavod za rodbinske odročaje. Posegati skušajo torej prav do domačega ognjišča, prav do zakonske postelje. Zavod pa ni prvi te vrste, in šele uspehi prvega podobnega zavoda v Los Angelesu so dali povod, da so ustanovili nov tak zavod v Newyorku. Razumljivo je, da so se v tem na dolgo in široko razpisali tudi ameriški listi in napravili naravnost kolosalno reklamo. V Ameriki namreč ne poznajo davka na reklamne vesti v listih in je zato taka reklama kaj lahko mogoča. Tudi poročajo, da ima že nad 30 ameriških mest namero ustvariti podobne poboljševalnice za zakonce obojega spola.

V poboljševalnico prihajajo zakonci prostovoljno, nekaj pa jih napotijo tudi sodišča in druge ustanove za javno blaginjo. V zavodu dobe zaželeno informacije in nasvete, ki jih rešijo domačih

križev in težav. Statistično je dokazano, da so nasveti rodili 80-odstotne uspehe. V svojem delu pa je taka poboljševalnica vsestranska. Njeni voditelji se ne bavijo samo z odstranitvijo vsakdanjih zakonskih neprilik, marveč pomagajo z nasveti tudi takim, ki šele nameravajo pod zakonski jarem in takim, ki so tako nerodni, da si ne znajo izbrati primernega zakonskega druga ali družico. Pokazalo se je, da je to predhodno varnostno delo poboljševalnice bolj uspešno in tudi bistveno bolj važno od prizadevanja, ko pregovarja hude moze, ki se lotevajo dejanski svojih boljših polovic, ali v splošno zadovoljstvo rešuje po vsem svetu priljubljene in poznane »trikote«.

Po nekaj letnih izkušnjah so voditelji take poboljševalnice dognali, da je v današnji, takozvani moderni družbi prav za prav samo pet glavnih vzrokov za zakonske nesporazume in sicer: spolna neenakost, gospodarska nasprotstva, spori s sorodstvom ter spori zaradi vzgoje otrok in prostega časa. Podčrtavajo pa še šestti vzrok, ki je v neumevanju do skrajnosti zapletenih obojestranskih čustev. Veliko važnost polagajo ameriške poboljševalnice obenem spolni vzgoji, od katere je v prvi vrsti odvisna

obojestranska sreča in zadovoljstvo v zakonskem življenju.

Prepričani smo, da bi se take poboljševalnice za zakonce obnesle tudi pri nas. Nastane samo vprašanje, če so Evropeci v takih pogledih tudi tako mehki in dovtetni in če bi rodile ameriškim podobne uspehe. Eno pa je prav gotovo, če bi se obnesle ali ne, potrebne pa bi bile tudi kulturni in civilizirani Evropi.

Jubilej kinina

Pred 300 leti se je obogatila zdravniška veda z najvažnejšim zdravilnim sredstvom zoper malarijo in razne pojave mrzlice s kininom. Prvi je skušal uporabljati zmleto skorjo drevesa China peruanski sodnik Francisco Lopez, ko je obolel in se lečil. Bil je zadovoljen z uspehi in nekaj zmlete skorje poslal tudi grofici Cinchona, ki jo je pozneje prenesla v Evropo, kjer je v zdravniški vedi vzbudila precej pozornosti. V 18. stoletju so skušali dragoceno rastlino, ki so jo imenovali botaniki po grofici Cinchona, nasaditi tudi v drugih deželah, a so se temu protivilo Holanci, ki niso dovolili izvoza semena iz Južne Amerike. In nastalo je vse polno zaprek, preden so mogli spraviti seme preko široke luže. Neki francoski botanik je našel seme ob Amconki, pa ga je s potjo v domovino izgubil. Nekemu drugemu strokovnjaku pa so tatovi na vožnji iz Amerike ukradli kovček, v katerem je imel dragoceno seme.

Šele nekemu Angležu se je posrečilo prinesiti seme v Indijo, kjer ga je posejal z velikimi težavami. Angležem je torej današnja medicinska veda dolžna vsa hvala, da je postal kinin kot važno zdravilno sredstvo cenejši.

Zakonski mož.

»Poznal sem tri ženske in vse tri so me napravile nesrečnega.«

»Kako to?«

»Prva me je varala, druga mi je umrla, tretja pa je moja — žena.«

Poštenost.

Kandidat za službo: »Name se lahko zanesete, gospod. Bil sem deset let namješčen v kopališču, pa si nisem privoščil niti ene kopeli.«

Sokoistvo

Izlet v Solijo. Sokolsko društvo Maribor Matica sporoča vsem bratom in sestram, telovadcem in netelovadcem, ki želijo na zlet v Solijo, ki bo od 10. do 11. julija t. l., da se prijavijo do sobote, 15. junija do 6. ure zvečer pri bratu tajniku v pisarni »Putnika«, Aleksandrova cesta 35. Prijave po tem terminu se ne bodo več upoštevale. Na zlet gre lahko tisti, ki je najmanj 6 mesecev član in ima sokolski kroj. Vožnja tja in nazaj s hrano vred 295 Din. Prištet je treba še stroške za zletski znak in potni list. Nadaljnje informacije pri bratu tajniku. Zdravo.

Za Vas cenjena gospa!

Zdravo, mladostno lepo polt dobite, če svojo kožo pigmentirate. Večja količina pigmenta daje koži lepo, toplo barvo in jo napravi bolj odporno.

NIVEA napravi polt svežo in mehko in učinkuje istočasno na tvorjenje pigmenta.

NIVEA - CREME

Razno

TRAJNE KODRE

delamo po Din 80.— z naj-novejšim aparatom. Ivan Flieger, brivec, Krčevina 7, 2633

Prodaj

DROBTINE BELEGA KRUHA po Din 5.— kg ima na prodaj Avtomatski bufet, Maribor, 2632

Posest

ENODRUŽINSKA HIŠA z vrtom naprodaj. Potreben kapital 10.000 Din. Naslov v upravi »Večernika«, 2638

NOVOZGRADBO

sedemstanovanjsko, enonadstropno 140.000, enodružinsko 16.000 Din. Trinadstropno, obrestonosno, 525.000, center. Posestva do 150 orolov, vlie, gostilne, mline, nekarije prodaja Posredovalnica, Maribor, Slovenska ul. 26, 2634

PARCELA NA POBREŽJU, v Aleksandrovi cesti poceni naprodaj. Poizve se pri Ivanu Fliegerju, brivcu, Krčevina, 2632

Kupim

DAMSKO KOLO

kupim. Ob brodu 3, vrata 2, 2629

Sobo odda

SOBO S HRANO

oddam. Vrbanova ul. 28, pritičje, desno, 2635

Stanovanje

GOSPODA

sprejem v vso oskobo po nizki ceni. Mlinska ulica 31, drugo dvorišče, 2633

DVOSOBNO STANOVANJE z večjo kuhinjo in shrambo v centru Maribora ali bližnji okolici vzamem s 1. julijem v najem. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Trgovca«, 2407

Službo dobi

DVA TRGOVSKA VAJENCA z dokončano malo matura, t. j. 4 razrede srednjih sol sprejme Zelezna Pintar & Leonard, Maribor, 2630

Spomnite se CMD